
Plan Overview

A Data Management Plan created using DMPTuuli

Title: Opetukseen sitomattoman henkilökunnan sosiaalinen tuki oppilaiden kouluun kiinnittymiseen Lapin maakunnassa

Creator: Eija Arvola

Affiliation: University of Lapland

Template: Lapin yliopiston aineistohallintasuunnitelmapohja

Project abstract:

Tutkimukseni aihe on opetukseen sitomattoman henkilöstön tarjoama sosiaalinen tuki oppilaiden kouluun kiinnittymiselle. Tutkimukseni koostuu kolmesta osatutkimuksesta, joista kaksi ensimmäistä tarkastelee opetukseen sitomattoman henkilöstön tarjoamaa sosiaalista tukea oppilaiden kouluun kiinnittymiselle. Kolmas osatutkimus kuvaa oppilaiden kokemuksia opetukseen sitomattomalta henkilöstöltä saatua tai koettua sosiaalista tukea. Ensimmäisessä osatutkimuksessani kartoitan, millaista opetukseen sitomatonta henkilökuntaa työskentelee Lapin maakunnan kouluissa ja millaista tukea he tarjoavat oppilaiden toiminnalliseen, kognitiiviseen ja tunneperäiseen kiinnittymiseen ja mitä sosiaalisen tuen tyyppejä tarjotussa tuessa ilmenee. Toisessa osatutkimuksessani syvennän tutkimusta opetuksen sitomattoman henkilöstön käsityksiin tarjoamansa tuen vahvuuksista, haasteista ja kehittämistarpeista. Kolmas osatutkimukseni kuvaa oppilaiden kokemuksia opetukseen sitomattomalta henkilöstöltä saamastaan ja kokemastaan sosiaalisesta tuesta.

Tutkimukseni keskeinen käsite on kouluun kiinnittyminen (school engagement), joka kuvaa oppilaan suhdetta kouluun ja opiskeluun. Siihen kuuluu koulun normeihin ja käytänteisiin sitoutumisen lisäksi vahvasti myös tunnetason yhteenkuuluvuus, osallisuus ja tuen saaminen (Virtanen 2016). Kouluun kiinnittyminen on moniulotteinen ilmiö ja käsittää erilaisia ulottuvuuksia, jotka ovat dynaamisessa vuorovaikutuksessa. Tässä tutkimuksessa katson kouluun kiinnittymiseen liittyvän toiminnallisen (behavioral engagement) ulottuvuuden, tunneperäisen (emotional engagement), kognitiivisen (cognitive engagement) ulottuvuuden (Fredricks, Blumenfeld & Paris, 2004).

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys on sosiaalinen tuki. Sosiaalinen tuki laajimmassa merkityksessään tarkoittaa mitä tahansa sellaista prosessia, jossa sosiaaliset suhteet edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Tässä tutkimuksessa käsitän sosiaalisen tuen yksilön käsitykseksi yleisestä tuesta tai tietyistä, joko saatavilla olevista tai toteutetuista tukevista toimista. Tätä tukea antaa hänen sosiaalisen verkostonsa ihmiset ja se parantaa hänen toimintakykyään ja/tai suojelee häntä haitallisilta seurauksilta. Tarkastelen sosiaalista tukea tarjotun, koetun ja tosiasiallisesti saadun tuen näkökulmasta.

Kouluarjessa työskentelee oppilaiden tukena opettajien lisäksi eri ammattialojen edustajia, joiden työ ei ole sidottu opetussuunnitelmaan, kuten koulunkäynninohjaajia, koulunuorisotyöntekijöitä, kouluvalmentajia (Markkanen & Pusa 2023) ja koulun sisäisiä mentoreita (Boaler & Bond 2023; DeSocio, VanCura, Hewitt, Kitzman & Cole 2007). Tutkimukseni vastaa tarpeeseen tutkia muiden koulun aikuisten kuin opettajien tarjoamaa tukea oppilaille. Opetukseen sitomattomalla henkilökunnalla tarkoitan opetuksen järjestäjän palkkaamaa koulun muuta henkilöstöä, jonka tehtävänä on tukea oppilaiden kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa, edistää oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä myönteistä kouluilmapiiriä. Opetukseen sitomaton henkilöstö tukee oppilaiden hyvinvointia kohtaamalla, kuuntelemalla, tukemalla ja ohjaamalla oppilaita koulupäivän aikana. (Sergejeff

2023).

Tutkimukseni on monimetodinen laadullinen tutkimus. Ensimmäinen osatutkimus on laadullinen. Kerään sen aineiston Webropol -ohjelmalla suoritettavalla laadullisella kyselyllä. Kysely lähetetään sähköpostitse Lapin maakunnan peruskouluissa työskentelevälle opetukseen sitomattoman henkilökunnalle. Aineiston käsittelen teema-analyysin avulla. Toinen osatutkimus on fenomenografinen tutkimus. Selvitän puolistrukturoiduilla haastatteluilla opetukseen sitomattoman henkilöstön käsityksiä tarjoamastaan sosiaalisesta tuesta. Pitkien välimatkojen vuoksi toteutan ainakin osa haastatteluista Teams-ohjelman välityksellä. Kolmas osatutkimus on narratiivinen haastattelututkimus, jossa haastattelen yläkouluikäisiä oppilaita heidän kokemuksistaan kokemastaan ja saamaastaan sosiaalisesta tuesta. Nämä haastattelut suoritetaan tietoturvan varmistamiseksi paikan päällä nuoren itsensä valitsemassa paikassa ja niissä on noudatetaan erityistä varovaisuutta sekä tietoturvan että eettisen toiminnan näkökulmasta. Haastattelut analysoidaan teema-analyysia käyttäen. Osatutkimukset kootaan suomenkieliseen raporttiin, jotta niitä voidaan käyttää suomalaisten koulujen oppilaiden kouluun kiinnittymisen vahvistamiseen.

ID: 26254

Start date: 01-08-2024

End date: 08-12-2028

Last modified: 30-12-2025

Copyright information:

The above plan creator(s) have agreed that others may use as much of the text of this plan as they would like in their own plans, and customise it as necessary. You do not need to credit the creator(s) as the source of the language used, but using any of the plan's text does not imply that the creator(s) endorse, or have any relationship to, your project or proposal

Opetukseen sitomattoman henkilökunnan sosiaalinen tuki oppilaiden kouluun kiinnittymiseen Lapin maakunnassa

1. Aineiston yleiskuvaus

1.1 Millaiseen aineistoon tutkimuksesi perustuu? Millaista aineistoa kerätään, tuotetaan tai käytetään uudelleen? Missä tiedostomuodossa aineisto on? Esitä myös karkea arvio tuotettavan/kerättävän aineiston koosta.

Ensimmäinen osatutkimus: Opetukseen sitomattoman henkilökunnan sosiaalinen tuki oppilaiden kouluun kiinnittymiseen Lapissa

Osatutkimuksen aineisto koostuu Lapin maakunnassa työskentelevälle opetukseen sitomattomalle henkilöstölle tehdystä sähköisestä kyselystä. Henkilökunnan yhteystiedot saan kuntien kotisivuilta sekä koulujen rehtoreilta. Teen kyselyn Webropol -työkalulla, joka mahdollistaa anonyymien kyselyiden tekemisen. Siinä on myös kattava tietoturva ja se on Lapin yliopiston hyväksymä kyselytyökalu. Lähetän kyselyn ja siihen liittyvän seloste henkilötietojen käsittelystä ja informointilomakkeen sähköpostilla. Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista.

kysely					

Aineisto	Aineistoin kuvaus	Aineiston keruun tapa	Tallennusmuoto ja -paikka	koko	Varmuuskopio
----------	-------------------	-----------------------	---------------------------	------	--------------

Oppilaiden puolistrukturoitu teema-haastattelu	Haastattelussa selvitetään 1. Millaisissa tilanteissa olet kohdannut tiimin jäseniä? Mitä silloin on tapahtunut tai mikä on ollut syynä kohtaamiseen? (Tähän kysymykseen ei tarvitse kertoa tarkkoja yksityiskohtia, vaan yleisemmällä tasolla, esimerkiksi vaikea keskittyä tunnilla, surullinen olo, riita jonkun kanssa, väsymys ym.). 1. Onko kohtaamiset olleet sinulle vapaaehtoisia eli oletko saanut itse päättää, menetkö tiimin jäsenen luo vai onko joku aikuinen ohjannut sinut tiimin luo? 1. Millaista apua olet toivonut saavasi tiimin jäseneltä tilanteisiisi? 1. Millaista apua tai tukea olet saanut tiimin jäseneltä? 1. Miten nämä kohtaamiset tiimin jäsenen kanssa ovat tukeneet sinun koululäsnäoloasi eli onko se auttanut sinua tulemaan kouluun tai olemaan koulussa? Jos ovat, niin millä tavalla. Jos ei, niin minkä arvelet olevan syynä, että ei ole.	Äänitallennin, joka ei ole yhteydessä internettiin. SD-muistikortti	mp3	4 Gt	Ulkoinen kovalevy, heti haastattelujen jälkeen.
Haastattelun litterointi	Haastattelut litteroidaan kirjoittamalla se Word-tiedostoon.		doc	300 Kt	Ulkoinen kovalevy, heti
Tiimin jäsenten yksilö-haastattelut	Haastattelussa selvitetään • Millaisissa tilanteissa tiimin jäsenet ovat kohdanneet oppilaita? • Mitä tarpeita oppilailla on ollut kohtaamisen aikana? • Millaisia työmuotoja tiimin jäsenet ovat käyttäneet tukeakseen oppilaan koululäsnäoloa?	Äänitallennin, joka ei ole yhteydessä internettiin. SD-muistikortti	mp3	3 Gt	SD-muistikortti, Ulkoinen kovalevy, heti
Haastattelujen litteroinnit	Haastattelut litteroidaan kirjoittamalla se Word-tiedostoon.		doc	300 Kt	Ulkoinen kovalevy, heti

1.2 Miten aineiston yhtenäisyys ja laatu varmistetaan?

Tutkija kerää aineiston itse, mikä takaa aineiston yhtenäisyyden. Aineiston tekninen laatu varmistetaan käyttämällä hyvälaatuista nauhoitinta haastattelujen nauhoittamiseen sekä muutenkin hyvälaatuista tekniikkaa. Tallennusmuotoina käytetään yleisimpiä tiedostomuotoja (docx, mps3, xlsx). Aineistossa käytetään tiimin jäsenten kohdalla pseudonymisointia ja oppilaiden kohdalla anonymisointia. Tiimin jäsenistä käytetään kirjainyhdistettä, joka tuo mielikuvia tutkijalle, mutta ei ulkopuolisille. Näin tutkija tietää, kenestä on kysymys. Oppilaiden kokemuksista tehdään kohteja, joissa ei ole merkityksellistä, kuka oppilas kulloinkin on kyseessä, joten tutkittavien koodaaminen ei heikennä aineiston laatua.

Aineiston luokittelu ja tiedostojen nimeäminen

Tiimin jäsenten ryhmähaastattelut

- Alkuperäinen äänite: Ryhmähaastattelu.mps3
- Litteraatti: Ryhmähaastattelu litteraatti.doc
- Tutkijan muistiinpanot: Muistiinpanot ryhmä.doc

Tiimin jäsenten yksilöhaastattelut

- Jäsen KI
 - Alkuperäinen äänite: Yksilöhaastattelu KI.mps3
 - Litteraatti: Yksilöhaastattelu KI.doc
 - Tutkijan muistiinpanot: Muistiinpanot KI.doc
- Jäsen KÄ
 - Alkuperäinen äänite: Yksilöhaastattelu KÄ.mps3
 - Litteraatti: Yksilöhaastattelu KÄ.doc
 - Tutkijan muistiinpanot: Muistiinpanot KÄ.doc
- Jäsen KO
 - Alkuperäinen äänite: Yksilöhaastattelu KO.mps3
 - Litteraatti: Yksilöhaastattelu KO.doc
 - Tutkijan muistiinpanot: muistiinpanot KO.doc

Oppilaiden haastattelut (esimerkki)

- Oppilas X
 - Alkuperäinen äänite: Oppilas X.mps3
 - Litteraatti: Oppilas X.doc
 - Tutkijan muistiinpanot: Muistiinpanot X.doc

2. Eettisten periaatteiden ja lainsäädännön noudattaminen

2.1 Mitä juridisia seikkoja liittyy aineiston hallintaan (esim. EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja muu aineiston käsittelyyn liittyvä lainsäädäntö)?

Tieteellistä tutkimusta koskee henkilötietojen käyttötarkoitussidonnaisuuden vaatimus. Noudatan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta, Suomen tietosuojalakia ja tietosuojavaaltuutetun ohjeistusta tieteentekijöille. Tutkimuksen ajan olen rekisterinpitäjä keräämilleni tiedoille. Minimoin henkilötietojen keräämisen pyytämällä tutkittavilta vain sellaisen tiedon, että pystyn ottamaan heihin yhteyttä tutkimustarkoituksessa: nimi, oppilaan huoltajan nimi ja puhelinnumero. Näitä tietoja säilytän erillään muusta aineistosta lukitussa kaapissa ja hävitän ne heti, kun niille ei ole tutkimuksellista tarvetta. En luovuta niitä kolmannelle osapuolelle. Raportissa anonymisoin oppilaat, jotta heitä ei voi tunnistaa mistään tiedoista tai kuvauksista. Tiimin jäsenten kohdalla anonymisointi voi olla vaikeaa, koska tutkittava tiimi on yleisesti tiedossa. Heidän kohdallaan käytän pseudonymisointia ja pyrin varjelemaan heidän yksityisyyttään raporttia kirjoittaessani. Henkilötietojen keräämiseen ja säilyttämiseen pyydän tutkimushenkilöiltä kirjallisen suostumuksen. Toimitan tutkittaville tätä koskevan tietosuojailmoituksen

Käsitteletkö tutkimuksessasi henkilötietoja?

- Kyllä

Käsitteletkö tutkimuksessasi erityisiä henkilötietoryhmiä?

- Ei

Edellyttääkö tutkimusasetelmasi- tai aiheesi eettistä ennakkoarviointia?

- Ei

En katso tarvitsevani tutkimusasteleman eettisiä riskejä arvioivaa eettistä ennakkoarviointia. Kaikkien tutkimukseen haastateltavien alaikäisten oppilailta ja heidän huoltajiltaan pyydetään tietoon perustuva suostumus. Varmistan, että tutkimuksesta ei ole informanteille arkielämän ylittävää haittaa eikä siinä ole poikkeuksellisen voimakkaita ärsykyitä tai turvallisuusuhkaa

2.2 Miten hallinnoit käyttämäsi, tuottamasi ja jakamasi aineiston oikeuksia?

Hallinnoin käyttämiäni ja tuottamiani aineistoja itse. Tutkimuksen aikana alkuperäinen aineisto on vain minun ja väitöskirjan ohjaajieni käytössä. Tutkimuksen jälkeen aineisto, lukuunottamatta haastattelujen alkuperäisiä äänitteitä ja niistä tehtyjä litterointeja, julkaistaan tutkimuskäyttöön Tietoarkistoon. Aineiston hallinta pysyy itselläni myös tutkimuksen jälkeen.

3. Dokumentointi ja metatiedot

3.1 Miten dokumentoit aineistosi, jotta se on löydettävissä, saavutettavissa, yhteentoimiva ja uudelleen käytettävissä sekä itseäsi että muita varten? Mitä metatietostandardeja, README-tiedostoja ja muuta dokumentaatiota käytät, jotta muut voivat ymmärtää ja käyttää aineistoasi?

Dokumentoin aineiston yleisimpiä tiedostomuotoja käyttäen, esimerkiksi mp3, doc-tiedosto, pdf-tiedostot.

4. Tallentaminen ja varmuuskopiointi tutkimushankkeen aikana

4.1 Minne aineistosi tallennetaan, ja miten se varmuuskopioidaan?

Haastattelut tehdään tallentimella, jolla ei ole pääsyä pilvipalveluun. Haastattelut tallennetaan Mikro SD-muistikortille, jota säilytetään lukitussa kaapissa. Varmuuskopio salataan cryptomator-ohjelmalla ja tallennetaan salasanalla suojatulle ulkoiselle kovalevyllä, jota säilytetään lukitussa kaapissa. Muu tutkimusaineisto tallennetaan tutkijan omassa käytössä olevalle tietokoneelle, joka on suojattu salasanalla. Siitä tehdään viikoittain varmuuskopio salasanalla suojatulle ulkoiselle kovalevyllä, jota säilytetään tutkijan kotona lukitussa kaapissa.

4.2 Kuka valvoo pääsyä aineistoon, ja miten suojattua pääsyä aineistoon valvotaan?

Tutkija valvoo pääsyä aineistoon. Tietokone, jolla aineisto on suojataan salasanalla ja varmuuskopio suojataan salasanalla ja säilytetään lukitussa kaapissa. Alkuperäinen haastatteluaineisto ja litteraatiot suojataan Cryptomator-ohjelmalla.

5. Aineiston avaaminen, julkaiseminen ja arkistointi tutkimushankkeen päätyttyä

5.1 Mikä osa aineistosta voidaan asettaa avoimesti saataville tai julkaista? Missä ja milloin aineisto tai siihen liittyvät metatiedot asetetaan saataville?

Noudatan tutkimuksen FAIR-periaatetta. Tutkimuksen ulkoisten metatietojen kuvauksessa käytetään

sanastoa, joka noudattaa FAIR-periaatetta. Metatiedot tallennetaan Tietoarkistoon ja ne ovat käytössä, vaikka varsinainen aineisto poistettaisiin. Aineisto tallennetaan avoimilla ja pitkäikäisillä tiedostomuodoilla (docx, xlsx) ja ne julkaistaan Tietoarkistossa. Poikkeuksena on haastattelujen alkuperäiset nauhoitukset ja niistä tehdyt litteroinnit, joilta ei julkaista avoimesti, vaan niitä voi pyytää tutkimuskäyttöön tutkijalta, mikäli tähän on haastateltavan kirjallinen suostumus. Tietoaineistolle hankitaan yksilöllinen tunniste (PID), joka sisällytetään metatietoihin. Metatiedot ja aineisto julkaistaan Creative Commons CC BY 4.0 lisenssillä.

5.2 Missä pitkällä aikavälillä arvokas aineisto säilytetään ja kuinka pitkään?

Aineisto säilytetään viisi vuotta tutkimuksen valmistumisen jälkeen tutkijan pankin talletuslokerikossa.

6. Aineistohallintaa koskevat vastuut ja resurssit

6.1 Kuka (esim. tehtävä ja laitos) vastaa aineistohallinnasta?

Tutkija vastaa itse aineistohallinnasta.

6.2 Mitä resursseja aineistohallinta edellyttää, jotta voit varmistaa, että aineisto voidaan avata ja säilyttää FAIR-periaatteiden (ks. edellä) mukaan?

Aineistohallinta edellyttää normaalin pc-koneen ja siihen sopivan ulkoisen kovalevyn.